

4. NOORSOOTÕ

Noorte arv omavalitsuste kaupa

Noorsootõeseaduse järgi on noor 7-26-aastane füüsiline isik.

7-26-aastasi noori oli Lääne-Virumaal Lääne-Viru rahvastikuregistri alusel 01.01.2009.a seisuga kokku 19 049.

2007.aastal oli noori 18 129.

Noorte arv omavalitsuste kaupa 2008:

Kohalik omavalitsus	7-26-aastasi	% rahvastikust	Kohalik omavalitsus	7-26-aastasi	% rahvastikust
Haljala vald	876	31,2	Sõmeru vald	1 121	29,5
Kadrina vald	1 621	30,2	Tamsalu vald	1 372	31,0
Kunda linn	975	25,7	Tapa vald	2 486	28,3
Laekvere vald	560	32,7	Vihula vald	547	27,2
Rakke vald	568	29,8	Vinni vald	1 694	31,3
Rakvere linn	4344	25,7	Viru-Nigula vald	359	26,2
Rakvere vald	674	29,8	Väike-Maarja vald	1 557	29,9
Rägavere vald	295	29,6	Lääne-Viru	19 049	28,4

Noored (st 7-26-aastased) moodustavad maakonna elanikkonnast keskmiselt 28% (2007.a oli 27%). Omavalitsuste lõikes on noori vähem Kunda ja Rakvere linnas - veerand rahvastikust, rohkem aga Laekvere vallas – üks kolmandik ja linnalähedastes omavalitsustes - Haljala, Vinni, Kadrina vallas.

Noorsootõeseaduse järgi mõistetakse noorsootõ all noortele tingimuste loomist arendavaks tegevuseks, mis võimaldab neil vaba tahte alusel perekonna-, tasemekoolituse- ja tööväliselt tegutseda.

Noorsootõ sisuks on noorte sotsiaal-, kultuuri- ja tervisekasvatus, mis soodustab noorte vaimset ja füüsilist arengut.

OLULIST NOORSOOTÕS 2008. AASTAL

Novembri algul tähistati Euroopa noortenädalat, kus taheti koguda noorte arvamusi nende ees seisvate väljakutsete kohta järgneva kümne aasta jooksul, et edastada need uute eesmärkide seadmiseks Euroopa Komisjonile.

4.-6. novembril toimusid temaatilised arutelud enamikus maakonnakeskustes ning 8. novembril Tallinnas konverents „Noored võtavad sõna!“, kus Lääne-Virumaalt osales 5 noortekeskuse esindajat. Ühtlasi tunnustas haridus- ja teadusminister avatud noortekeskusi, kellest Euroopa noortenädalaga on ühinenud ligi 50.

Noorte tehnikahariduse arendamiseks algatati infopäevad ja koolitused noortele ja juhendajatele koos TTÜ tehnoloogiakooliga.

2008.a hoogustus maakonnas noorte riigikaitsealane arendamine, toimusid õppepäevad, käivitati võistluste sari jmt.

Investeeringud noorsootõega seotud objektidesse

Eesti Noorsootõokeskusele laekus avatud noortekeskuste, huvikoolide ning teavitamis- ja nõustamiskeskuste ehitamiseks või renoveerimiseks 186 projekti kogusummas ligi 1,3 miljardit krooni. Noorsootõo infrastruktuuri arendamiseks on Euroopa Sotsiaalfondi ja riigi vahendeid kokku 316 miljonit krooni.

Avatud noortekeskuste, huvikoolide ning teavitamis- ja nõustamiskeskuste ehitamise või renoveerimise kavva lülitati 47 erinevat objekti üle Eesti. Väiksemad taotlused oli alla 1 miljoni krooni, suuremad 15 miljonit krooni.

Eelistusnimekirja said Lääne-Virumaalt Rakvere Muusikakooli hoone, Kunda ja Roela noortemaja, Sõmeru noortekeskuse renoveerimine, kokku 18,8 miljoni krooni ulatuses.

Konkursid

2008.aasta noorsootõotajaks valiti Sõmeru vallavalitsuse noorsootõospetsialist **Piret Laidroo**, kes on aastaid viinud läbi jätkusuutlikult rahvusvaheliste noorte projektide raames noortevahetusi. Selle tulemusel on mitmete riikide vabatahtlikud töötanud valla noortekeskustes. Ta on olnud aktiivne maakondlike projektide eestvedaja – noorsootõotajate kutsevõistluse ja maakondliku koolituse korraldaja.

Samal konkursil valiti ka nn aastate noorsootõotaja, kelleks osutus Roela noortemaja kauaaegne juht **Maire Eigi**, kes on tänu heale koostöövõimele saanud noortemajale mitmeid partnereid. Ta on MTÜ Eesti Avatud Noortekeskuste ühenduse liige, ainus liige Lääne-Virumaalt.

Mitmed noorteüritused on eeskujuks teistele noortekeskustele.

Suurimaks kordaminekuks on EL struktuurfondide projektikonkursilt saadud toetussummat 3,24 miljoni krooni noortemaja renoveerimiseks. Noortemaja on järjepideva projektitöö tulemusena varustatud tööks vajaliku inventariga, mis on ka aktiivses kasutuses.

Noorsootõotajate tunnustusüritus toimus noorsootõotajate koolituspäeval Mädapea mõisas, kus anti maavanema tänukirjad ja meened tublimatele noorsootõotajatele.

NOORTE OSALUS JA ALGATUS

Levinuim viis noori ühendada, neile tegevusi pakkuda, noorte algatust teostada on noorte koondumine mittetulunduslikesse ühingutesse. Noorteühing on mittetulundusühing või juriidilist staatust mitteomav ühendus, mille liikmetest vähemalt kaks kolmandikku on noored ja mille eesmärgiks on noorsootöö korraldamine ja läbiviimine. Mitmed kohalikud tasandil tegutsevad noorteühendused on registris registreerimata.

Lääne-Viru noortekogu

Kõige aktiivsem noorteühendus maakonnas oli 2008.aastal Lääne-Viru noortekogu (president I poolaastal Reigo Tamm, teisel aga Kristi Raudlepp). Septembris allkirjastasid maavanem ja noortekogu president koostöölepingu, milles lepitati kokku omavahelise suhtlemise põhimõtetes ja tegevustes, mis tagavad maakonna aktiivseid noori ühendava vabatahtliku ühenduse Lääne-Virumaa noortekogu arendamise ning osaluse maakonna arengustrateegias püstitatud eesmärkide täitmisel.

Lääne-Viru õpilasesinduste aktiiv

Alates 2007.a detsembrist hakkas koos käima maakonna õpilasesinduste (ÕE) aktiiv. Aktiivseid ÕE esindajaid, kes käivad kohal maakonna tasandil, on 30 ringis 15 koolist. Koos on arutatud ÕE eesmärgi, jagatud kogemusi- ideid, osaleti meeskonnatöö ja ürituse korraldamise koolitusel. Aprillis toimus südamenädala raames õpilasesinduste orienteerumismäng.

Kolme kõrgkooli üliõpilastest koosnev ümarlaud

Ümarlaua suuremateks tegemisteks oli 2008.a toimunud tudengite kevadpäevad ning noorte haridus- ja töömess. Samuti toimunud arutelud maavanema juures noori puudutavates küsimustes. .

Kuuluvus üleriigilistesse organisatsioonidesse

11 maakonna üldhariduskooli on liitunud **Eesti Õpilasesinduste Liiduga**, kuhu kuulub üle riigi 187 kooli. Suuremaid noorteühendusi on **Kaitseliidu noored kotkad ja kodutütred**. Maakonnas oli 2008.a kevade seisuga 14 koolis kokku 151 noorkotkast ja 213 kodutütart. Aktiivselt tegutsesid Põlula ja Vasta kooli noored. Suuremad rühmad on eneis koolides ja Kadrina Keskkoolis, Uhtna põhikoolis ja Haljala gümnaasiumis. Rakvere linna koolides on kokku 41 noorkotkast ja 42 kodutütart. Maakonnas kaks **T.O.R.E. kooli** - Kunda Ühisgümnaasiumis ja Tapa Gümnaasiumis. Eestis on selle liikumisega liitunud 75 kooli.

Maakonnast on esindatud **ELO noorteühenduses** Rakvere Linna Algkool, **Eesti 4H liikumises** Jäneda ja Lehtse Kool ning **Eesti Noorte Naiste ja Meeste Kristlike Ühingute Liitu** kuuluvad vastavad Tamsalu noorteühendused.

Osa noori on ühinenud **erakondade noortekogudega**.

Kokkuvõtteks võib öelda, et osalemine üleriigilistes noorteorganisatsioonides on Lääne-Viru maakonna noorte seas tagasihoidlik. Ühtegi liiget ei ole Eesti Gaidide Liidus ega ka noorteühendusi Eesti Noorteühenduste Liidus. 2008.aastal soikus ka Rakvere noorteparlamendi tegevus.

NOORTEKESKUSED

Noortekeskuste arv

Maavalitsus kaardistas maakonna noortekeskuste tegevused ja avalikustas maakonna infoportaalil, andmed on 30 noortekeskuse ja -toa kohta.

Enam noortekeskusi tegutseb Sõmeru (6) ja Vinni vallas (5). Noortekeskused puuduvad Vihula ja Viru-Nigula vallas. 30-st noortekesksest olid aktiivsed ligi 20 noortekeskust, neist maakondlikult silmapaistavamalt Sõmeru, Vinni valla ja Rakvere linna noortekeskused. Tublid olid ka Väike-Maarja, kes korraldasid maleva kokkutuleku, Tamsalu noortekeskus projektitegevuses ning Kunda noortekeskus maakondlik noortepäeva korraldamisega.

Uue hoo sai sisse ka Haljala noortekeskus. Tudu rahvamajas avati noortetuba.

Kuuluvus üleriigilistesse ühendustesse

Eesti Avatud Noortekeskuste Liit koondab 37 juriidilist isikut 63 noortekeskuse kaudu. Sellesse kuuluvad Lääne-Virumaalt juba alates 2003. aastast Roela noortemaja ja alates 2008. aastast MTÜ Haljala Noortekeskus.

Varaaida projekt

Varaaida projektiga on seotud Roela noortemaja (alates 2006. aastast) ja Sõmeru noortekeskus (alates 2007. aastast). Varaait on koht, mis omab avatud noortekeskuse teenuste mitmekesistamiseks vajalikke vahendeid: sportimis- ja matkatarbeid, muusika- ja kunstitarbeid ning vaba aja veetmise vahendeid. Varaait laenutab vahendeid teistele noorsootöö tegijatele ja noortele (2006.a kuni 30.augustini 2010) tasuta ning kasutamiseks ainult mitte-ärilistel eesmärkidel.

2006.aastal kutsuti ellu üleriigiline projektikonkurss „Avatud noortekeskus (ANK) kui varaait”. HTM ja Hasartmängumaksu Nõukogu on konkursi toetanud 3 aastaga ligi 3,6 miljoni krooniga. Selle tulemusel laienes noortekeskustes pakutavate noorsootööteenuste tegevusulatus ja kvaliteet. Kokku toimib Eestis 37 varaaita, sh edukalt nii Roela kui Sõmeru oma.

Avatud noortekeskuste projektikonkurss 2008

Noortekeskustele on suureks toeks nii tegevustes kui vahendite soetamisel maakondlikud avatu noortekeskuste projektikonkursid.

2008. aastal rahastati Lääne-Viru maakonna noortekeskuste tegevust avatud noortekeskuste projektikonkursi kaudu kokku 304 400 krooni ulatuses. Seda on üle kahe korra rohkem kui aasta varem, mil projektikonkursile eraldati 160 293 krooni. 2008.aastal laekus konkursile 53 projekti, millest rahastati 34, neist omakorda 13 Sõmeru vallast. Koos omavalitsuse osalusega oli avatud noortekeskuste projektidele eraldatud ligi 415 000 krooni. Projektitegevustega oli hõlmatud 1498 noort. Keskmiselt läks iga noore osalus maksma 277 krooni.

NOORTE TEAVITAMINE JA NÕUSTAMINE

Noorteinfo- info, mis muudab ühiskonnaalase info noortele, kes seda otsivad, kättesaadavaks, võimaldades teha neil teatud otsuseid või toimida mingi teguviisi järgi. Noorteinfo eesmärgiks on suurendada valikuvõimalusi, mis oleksid noortele kättesaadavad, pakkudes avalikust elust otsest või kaudset teavet ja võimaldab noortel lihtsamini teha iseseisvaid valikuid oma elu korraldamisel.

Noorte teavitamine- on aja- ja asjakohase, kvaliteetse ja kättesaadava informatsiooni ja teavitamise teenuse tagamine noortele.

Noorte nõustamine on nõustamisteenuste tagamine noortele, võimaldamaks neil langetada nende elu puudutavaid otsuseid.

Noorte teavitamis- ja nõustamiskeskus – noorteinfo koguv, töötlev ja levitav ning teavitamist, nõustamist ja uuringuid piirkondlikult koordineeriv noorsootöö põhimõtetel töötav asutus.

Noorsootöö seadus sätestab Haridus- ja Teadusministeeriumi ülesanded teavitamis- ja nõustamisteenuste koordineerimise ning maavanema ülesanded teenuse osutamise osas.

Maakonna noorte teavitamise ja nõustamise tegevuskava 2008

Tegevuskava eesmärgiks on tagada kogu noorte teavitamise ja nõustamisega seotud teenuste spekter. Tegevuskavas oli ettenähtud koostöö arendamine noorteinfo- ja nõustamisteenuste pakkujate vahel maakonnas, noorteinfo kättesaadavuse soodustamine, vahetu noorteinfo edastamine maakonnas ja noorte nõustamine.

Maakondade noorte teavitamise ja nõustamise tegevuskava täitmist toetab riik. 2008.a oli toetuse kogusumma 6,34 miljonit krooni, millest Lääne-Virumaa sai noorteinfo korraldamiseks 224 150 ja nõustamiseks 152 550 krooni. Maakondadele eraldatava raha jagamise aluseks oli baasraha, millele lisandus pearaha iga noore kohta maakonnas.

Teavitamis- ja nõustamiskeskuste arv

Eestis tegutses 2008.aastal kokku 21 riiklikult toetatud maakondlikku noorte teavitamis- ja nõustamiskeskust.

Teavitamis- ja nõustamisega tegelevaid koosseisulisi töötajaid oli keskustes kokku 65 inimest.

Lääne-Virumaal maakondlik teavitamis- ja nõustamiskeskus puudub. Aastatel 2005-2007 osutasid teenust lepingu alusel Rakvere ANK „Torni” ja Lääne Virumaa karjäärikeskus.

2007.aastast hakkas maavalitsus ise tegelema noorteinfo ja nõustamisega, kusjuures keskenduti enam rühmade teavitamisele koolides, noortekeskustes ja noorteüritustel. Karjäärinõustamine toimus nii individuaalselt kui rühmades koolides ning noorteüritustel. Noorsootööspetsialisti abistas projektijuht karjäärinõustamise alal.

2008.a. augustis asus maavalitsuses tööle uus noorsootöö-spetsialist, kes hakkas täitma ka karjäärikoordinaatori ülesandeid. Koostati projekt SA-le Innove EL rahade saamiseks karjääriteenuste väljaarendamiseks maakonnas. Sõlmiti kokkulepped karjäärinõustajate, koolitajate ning noorteühendustega noorte teavitamiseks ja nõustamiseks maakondlikel üritustel 2008.a.

2008.a sügisel asuti kaasjastama Lääne-Viru noorte teabetoa kodulehte: <http://lvnt.torni.ee>, kuhu lisati uued alateemad. Töö jätkub 2009.aastal.

Koostati infovoldik (1000 tk), mida levitati noorte ja noorsootöötajatega seotud üritustel ja koolides, haridusmessil, infopäevadel, koolide karjäärikoordinaatorite koolituspäeval.

Noorte paremaks informeerimiseks anti välja Virumaa Teataja noorte info- ja karjäärinõustamise teemalisi vahelehti (lehe tiraaz 9000, ilmus 3 korda: aprillis, oktoobris ja novembris).

Noortekogu liikmeskond levitas noorteteemalist infot aprillis toimunud haridusmessil, oktoobris toimunud infopäeval ja maikuu euromessil, noortekonverentsil "Noor tahab teada" novembris, õpilasesindused südamenädalal aprillis ja riigikaitseüritusel oktoobris, infovahetus toimus üliõpilaste ümarlauas, noorte esindajate maakonna koolide ja noorsooasutuste külastustel.

2008.aastal toimusid noorte info- ja nõustamise päevad 17 maakonna koolis. Väheseks jäi individuaalne teavitamine ja nõustamine.

Töövarjupäev

Esmakordselt hakati 2008.aasta novembris korraldama töövarjupäeva maakondlikult.

Töövarjupäev on päev, mil noor töövari jälgib ühe päeva jooksul kindlat töötajat, omandades seeläbi kogemusi asutuse/ettevõtte toimimisest ning konkreetse ameti ülesannetest.

Töövarjupäevad algasid Rakvere lihakombinaadis, kus pakuti töövarjupäeval 15 erinevat töövarjuametit, alustades juhatuse esimehest kuni lihapakkijani välja.

Senini on koolide majandusõpetajad ja noored ise otsinud kohti töövarjupäevaks. Vastu tulles mitmete koolide ettepanekule asus maavalitsus abiks vahendama asutusi koolidele, kes oleksid huvitatud töövarjudest. Eriti aktiivselt on tegeles töövarjupäevaga Tamsalu Gümnaasium, kelle õpilane Siret Villmann korraldas õpilaste initsiatiivil töövarjupäeva ka MTÜ Sent vahendusel õpilastele. Tamsalu Gümnaasiumi üks õpilane käis varjutamas Swedpanga Rakvere kontoris,

üks Ida-Eesti Päästkeskuse ennetusbüroos, üks Sääse lasteaias ja üks lennundushuviline noormees AS-s Estonian Air.

Peale Rakvere lihakombinaadi olid töövarjud veel Põhjakeskuses, OG Elektra AS kauplustes Turu kaubamaja ja Raja ning maavalitsuses.

2008.aastal keskenduti ka noorsoo-uuringute ja küsitluste läbiviimisele. Viidi läbi järgmised küsitlused: noorte arvamusel selgitamiseks noortepoliitika, noorte karjäärinõustamise teenuse vajaduste ning tehnikahariduse arendamise kohta ning teemal "Noored ja tervis". Samuti toimus noorsootöötajate küsitlus 2008.aasta tegevuse hindamiseks ja 2009.a. tegevuskava koostamiseks.

Uued tegevused olid 2008.aastal noortekonverents kodanikupäeva puhul, Euroopa noortenädala puhul noortenädal koolides ja noortekeskustes ning Euroopa Parlamendi simulatsioonimäng.

2008.aastal pöörati enam tähelepanu noorsootöötajate informeerimisele ja koolitusele maakondlikult, et tihendada kontakte erinevate piirkondade vahel. Korraldati õppekäik maakonna noortekeskustesse ja õppekäik Lõuna-Eesti suurematesse noortekeskustesse.

Toimusid infotöötajate, nõustajate, noorsootöötajate, pedagoogide, noorte koolitused järgmistel teemadel: etiketikursus, GPS kasutamine, robootika kursus, mehhantroniika kursus, noorsootöötajate tasemekoolitus, eduka ürituse korraldamine, projektijuhtimise koolitus, tehnika kasutamine noorsootöös, "Teismeline nooruk", "Kuidas planeerida oma karjääri". Õpilasesindustele toimunud koolitustel õpetati esmaabi, seikluskasvatust, toimus suvekool, räägiti EL noortepoliitikast ja institutsioonidest.

Haridus- ja töömess

Tänu 2007. aasta kevadel õnnestunud esimesele maakondliku haridus- ja töömessile, korraldati 2008.a. aprillil teine haridus- ja töömess Rakveres Vaala keskkuses (uus vorm). Esindatud olid kõrgkoolid, kutsekoolid ja kohalikud ettevõtted. Messi eesmärk oli kokku viia õppeasutused ja nende õpilased võimalike tööandjatega, vahendada individuaalset karjäärinõustamist.

Ka **maakondlik noortepäev**, mis toimus esmakordselt 2007.aastal, sai 2008.aastal järje, mil septembris toimus Kunda rannas II noortepäev.

Teised maakondlikud noortele suunatud üritused – II haridus- ja töömess, täiskasvanud õppija infopäev, maakondlikud spordi- ja muusikaüritused, noorte laulu- ja tantsupeod, rockfestival Green Christmas, uue muusika ja kultuuri festival "WHA!?", moeetendus "Virus SMX", filmipäevad "Propaganda", Athena filmipäevad, Koolitantsu maakondlik eelvoor, maakonna õpilasmaleva ja -laagrite rühmade kokkutulek, abiturientide ball, Aili Paju nim. teatrifestival, projektis Noored ministrid" osalemine, maakondlik noortepäev Kundas, noorte tervisefoorum, noorte riigikaitsealane päev Padaorus, Lääne- Virumaa Noortekogu poolt korraldatavad suvekool ja aastakonverents „Noor tahab teada“.

Rahvusvaheline noorsootöö

Lääne-Viru Maavalitsusel on noorsootööalane koostööleping Ida-Soome lääniga juba 9 aastat. Lepingu raames on toimunud koostöö Ita-Uusimaa ja Ida-Viru, Lääne- Viru ja Järva maakonna vahel järgmistes noorsootöö valdkondades: noorte osalus, huvitegevus ja käeline tegevus, piirkondlik koostöö, noortekultuur, liikumisharrastus.

Vastavalt kokkulepetele käisid maakonna noorte või noorsootöötajate esindajad veebruaris ja märtsis ning sügisel Soomes ja aprillis oli 4-liikmeline Ida-Soome delegatsioon Lääne-Virumaal. Rakveres sõlmiti uus protokoll tegevuste kohta aastatel 2008-2009.

Noortekeskused Sõmerul ja Tapal on vastuvõtavad organisatsioonid rahvusvahelistele noortele üle Euroopa. Noorte Eesti büroo alaprogramm 2 - Euroopa Vabatahtlikust Teenistusest.

Rahvusvaheline noorsootöö toimib koguduste, koolide ja klubiliste asutuste juures.

Koostas: maavalitsuse haridus- ja kultuuriosakonna juhtaja Marge Lepik

HUVIHARIDUS JA HUVITEGEVUS

Huviharidus ja -tegevus on noorsootöö valdkond, kas pikaajaline (huviharidus) või lühiajaline (huvitegevus) süsteemne juhendatud tegelemine huvialaga vaba tahte alusel tasemeõppes ja tööst vabal ajal, et omandada süvendatud teadmised ja oskused valitud huvialal.

HUVIKOOLID

Huvikool on haridusasutus, mis tegutseb noorsootöö valdkonnas ning loob huvihariduse omandamise ja isiksuse mitmekülgse arengu, sealhulgas oma keele ja kultuuri viljelemise võimalused huvihariduse erinevates valdkondades. Huvikoolid jagunevad: 1) muusika- ja kunstikoolideks, 2) spordikoolideks, 3) tehnika-, loodus-, loome- ja huvimajadeks ning -keskusteks.

Maakonnas tegutseb kokku 10 huvikooli 5 suuremas omavalitsuses: Rakveres, Tapal, Väike-Maarjas, Kundas, Kadriinas.

Muusikat õpetatakse 7 huvikoolis, sh Rakveres kolmes, tantsu 3 ja kunsti 3 huvikoolis, ning 1 spordikool.

Kõige populaarsem eriala oli muusikakoolides kalveriõpe, mida õppis 2008.aastal 204 õpilast, kitarrieriala 89, viiulit õppis 65 õpilast.

I KUNSTI- ja MUUSIKAKOOLID

Athena Tantsu- ja Kunstikool Rakveres

(direktor Marika Vernik)

Kool on asutatud 1997.aastal. Algaasta kunsti- ja tantsuunale on viimastel aastatel lisandunud filmindus.

Tantsu- ja kunstikoolis õppis 2008.aasta septembrikuu andmeil kokku 130 õpilast, neist 82 kunstiõppes (avatud 8 rühma), tantsuõppes 27 õpilast (3 rühma), filmiõppes 11 õpilast (1 rühm). Neist 9 õpilast õppisid kahel erialal.

Koolis töötab 8 pedagoogi, neist 4 on erialase kõrgharidusega ja 3 erialase keskeriharidusega ning 1 pedagoog muu kõrgharidusega.

Õppeaasta tähtsamad sündmused olid: noorte filmipäevad, "Kultuuriaabitsa" loengusari 2008.a oktoobrist 2009.a märtsini, igaaastane tantsuetendus "Impulss", kevadise noorte kunstinäituse korraldamine.

Esteetika- ja Tantsukool Rakveres

(direktor Merje Poom)

Kool alustas tegevust 1994.aastal 30 lapsega. Renditi ruume kord KIT-i klubis, kord kultuurimajas. Tantsutundide kõrval kuulati loenguid moest, lilleseadest, kosmeetikast, käitumisest, etiketist jne. Paari aasta pärast loobuti erinevatest loengutes ja põhitähelepanu pöördus tantsimisele. 2003. aasta sügisest on koolil oma ruumid Rakveres Laada tänaval. Sellest ajast kasvas tantsulaste arv hüppeliselt. Tantsukooli juurde loodi laulustuudio ning aasta hiljem ka eraldi klubid nii poistele kui tüdrukutele.

Hetkel on Esteetika- ja tantsukoolist saanud maakonnas Rakvere spordikooli järel suurim huvikool, kus leiavad põnevad tegutsemist ligi pooltuhat last ja noort nii Rakverest kui ka kogu Lääne-Virumaalt.

Koolis juures töötab ka Tiki-triki stuudio, kus toimuvad tunnid 1-3-aastastele.

Õpilaste arv seisuga september 2008

Huviala	Õpilaste arv							Täiendav õppetöö, lisaaastad
	Kokku	I õ-a	II õ-a	III õ-a	IV õ-a	V õ-a	VI õ-a	
Tants	373	25	91	78	60	52	41	26
Laul	5	5						
Kokku	378	30	91	78	60	52	41	26

Allikas: kooli andmed seisuga 2009.a aprill

Koolis töötab 7 pedagoogi, neist 2 erialase kõrgharidusega ja 5 muu keskeriharidusega. Ametijärke ei ole pedagoogidele omistatud.

Koolis õpilaskoha aastamaksumus tantsustuudio nooremastmes 4366 kr ja vanemastmes 4816 kr (9 kuud).

Lapsevanema poolt makstav õppemaks kuus seisuga 2008. september oli nooremastmes 275 kr ja vanemastmes 325 krooni, ülejäänud maksis elukohajärgne kohalik omavalitsus.

Õppeaasta tähtsamad sündmused: osavõtt koolitantsu festivalist, tantsustuudio kevadkontsert "Maimürgel" 2009

Rakvere Muusikakool

(direktor Toivo Peäske)

Rakvere Muusikaalgkool alustas tegevust 1945.aastal.

Al. 1993.a juulist asub kool Rakvere endises lasteaia majas aadressil Posti 6b. On Rakvere linna allasutus.

Kooli õppetöö toimub ministeeriumi poolt kinnitatud 17 õppekava alusel.

Õpilaste arv seisuga september 2008

Eriala	Kokku	Õpilaste arv õppeaastal							Täiendav lisa-aasta
		I	II	III	IV	V	VI	VII	
Klaver	56	8	11	8	6	5	5	10	3
Akordion	12	2	1	2	1	2	1	3	
Flööti	8		2	2	3	1			
Plokkflööti	18		8	3	2	1	3	1	
Klarnet	3	1		1		1			
Fagott	1						1		
Saksofon	8	2	1	2		2	1		1
Trompet	3	1	1	1					
Tromboon	2				1	1			
Metsasarv	1					1			
Oboe	1						1		
Viiul	24	3	7	4	3	2	3	1	1
Tšello	5		2	2	1				
Kitarr	14	2	4	2	1	2		3	
Kannel	4	1			1	2			
Kokku	217	20	37	27	19	20	15	18	5

Allikas: kooli andmed, 2009.a aprill

Lisaks õppis eelklassis 14, okrestris 18 ja laulustuudios 43 õpilast.

Koolis töötab 28 pedagoogi, neist 20 erialase kõrg- ja 4 keskeriharidusega. Koolis on hea kvalifikatsiooniga atesteeritud pedagoogiline personal - noorempedagoogi ametijärguga on 1, pedagooge 23, vanempedagooge 2 ja metoodikuid 2.

2008/2009. õppeaasta tähtsamad sündmused: üleriigiline õpetajate muusikapäev oktoobris, Jaan Paku nim. rahvusvaheline orkestrite foorum novembris, avalikud õpilaskontserdid 4 korda aastas, osalemine klaveri- ja puhkpilli üleriigilisel konkursil, muusikakooli õpetajate kevadkontsert mais, erialaõpilaste avalikud kontserdid muusikakooli saalis vastavalt tööplaanile, I klasside õpilaste kodukontsert, kammerorkestri kontserdid 5 korda aastas, Eesti muusika- ja teatriakadeemia üliõpilaste kontserdid muusikakoolis, klaveri suvekool, saksofonipäevad, laulukonkurss, kitarrilõpetajate suvelaager ja lõpetajate pidulik kontsert-aktus gümnaasiumis.

Koolist osales üleriigilisel muusikakoolide konkursil regioonis 6 õpilast (2 viiuli- ja 4 kitaarieriala-), neist lõppvooru pääses 3 ja auhinnalisele kohale 1 kitarrieriala õpilane.

2008/2009.a suurimaks õnnestumiseks on kooli rekonstrueermine. Selleks sai kool toetust muusikakooli õppehoone rekonstrueerimiseks kokku 7,2 miljonit krooni, millest 95% tuli struktuuritoetustest ja 5% linnaeelarvest. Projekti raames rekonstrueeritakse muusikakooli maja nii sise- kui välisilme, korrastatakse hoone ümbrus ning soetatakse uus mööbel ja kontoritehnika.

Kooli õpilaskoha aastamaksumus Rakvere linnavalitsuse poolt 2008.aastal: 29 908 krooni, eelkoolis 5175 krooni. Lapsevanema poolt makstav õppemaks kuus (seisuga 2008.a sept. – 31. mai 2009): I – IV klass 300 krooni, V-VII klass 250 krooni, eelklass 150 krooni, pilliõppega eelklass 300 krooni, laulustuudio 150 krooni, muusikakooli õpilastele 100 krooni, lisa-aasta õppe eest 300 krooni.

Tapa Muusikakool

(direktor Peeter Kald)

Tapa (Laste-)muusikakool alustas tööd 1957.aasta sügisel. 1960.aastast alates on kool töötanud vanas kultuurimajas õppetööks kohandatud ruumides.

Kool on saavutanud endale tuntust eriti oma orkesteriga.

Õpilaste arv seisuga september 2008

Eriala	Kokku	I õ-a	II õ-a	III õ-a	IV õ-a	V õ-a	VI õ-a	VII õ-a
Klaver	46	16	6	7	4	5	3	5
Viiul	10	3			1		5	1
Mandoliin	3	1		2				
Puhkpill	30	9	3	6	7	3	2	
Kitarr	7	3	2			2		
Basskitarr	1				1			
Akordion	3	1		1				1
Plokkflööti	3	3						
Kokku	103	36	11	16	13	10	10	7

Allikas: kooli andmed, 2008.a november

Koolis töötas 13 pedagoogi, kellele ei ole omistatud ametijärke, kuid 5 on erialase kõrg- ja 6 erialase kesk-eriharidusega.

Õppeaasta tähtsamad sündmused: kooli juures alustas tegevus eelkool, kus 2009.a. jaanuaris käis 40 last. Eesti Muusikakoolide Liidu kontsert Rakveres, jõulu- ja kevadkontsert.

Haridusministeeriumilt eraldatud raha eest uuendati klasside mööblit ning soetati õppevahendeid.

Koolis oli 2008.a. õpilaskoha aastamaksumus 22 068 krooni. Lapsevanema poolt makstav õppemaks kuus (seisuga 2008.a september) - pilliõppes 350 krooni, üldkultuurilises osakonnas 300 krooni, lisapilli puhul täiendavalt 100 krooni ühe pilli kohta.

Kadrina Kaunite Kunstide Kool

(direktor Eve Vunk)

Kadrina Kunstidekool loodi 1989.a. Alates 1992.a kooli pidaja Kadrina vald.

Koolis tegeldakse muusika- ja kunstialase õppe ning muu huvitegevusega. Tegutsevad rahvatantsu- ja kunstiringid.

Koolis on töötanud kokku 40 pedagoogi.

Õppurite arv seisuga 2008.a 1. oktoober

Huviala	Õpilaste arv							Täiendav õppetöö (lisa-aastad)	
	Kokku	I	II	III	IV	V	VI		VII
Klaver	24	6	2	4	6	2	1	3	
Viiul	7	1	3				1		2
Akordion	2			1	1				
Saksofon	2		1			1			
Flööt	4	1	1			2			
Klarnet	3	1	1		1				
Plokkflööt	4	3	1						
Oboe	1		1						
Klassikaline kitarr	8	4	2	1		1			
Laul	1				1				
Kokku muusika	56	16	12	6	9	6	2	3	2
Kunstiõpe/põhiõpe	2					2			
Kokku kunst	53								
Kõik kokku	130								

Allikas: kooli andmed, 2008.a november

11 õpilast õpivad kahel 2 huvialal.

Koolis töötab muusika eelkool (10 õpilast), vaba õppekavaga õpe (kunsti eelkool (8), vaba õppekavaga õpe (3); huviringid - rahvatantsuring (11 õpilast) ja kunstiring (40 õpilast), alates 2008.a novembrist pop-jazz osakonnas uus huviala - löökpillid (8 õpilast)

Kooli 15 pedagoogist on 7 erialase kõrg- ja 5 erialase keskeriharidusega. Pedagoogidest on 14 pedagoogi ja 1 noorempedagoogi ametijärguga.

Koolist osales üleriigilises muusikakoolide konkursi regioonivooruses 1 viiuli- ja 1 kitarrierilala õpilane. Lõppvooru ei saadud.

2008/2009. õ-a tähtsamad sündmused: osalemine 3.aastat elukestva õppe programmis Comenius – koolide koostöö rahvusvahelises koostööprojekti „Miljon naeratus“

Kooli õpilaskoha aastamaksumus 2008.a. oli 90 400 krooni kuus (9 kuud – 8136 krooni aastas).

Lapsevanema poolt makstav õppemaks kuus 2008.a septembris:

Muusikaosakond	Eelkool	100 krooni	Põhikool, lisa-aastad	200 krooni
	Vaba õppekavaga klass (ainult pilliõpe)	200 krooni		
Kunstiosakond	Eelkool (4 tundi nädalas)	160 krooni	Põhikool (6-7 tundi nädalas)	200 krooni
	Vaba õppekavaga klass (4 tundi nädalas)	160 krooni	Kunstiring (2 tundi nädalas)	80 krooni

Muusika- ja Kunstikool Kaur (Rakveres)

(direktor Anne Nõgu)

Vanim erahuvikool maakonnas - tegutsenud aastast 1999. Kooli omanikuks on Hariduse- ja Kultuuriselts Kaur MTÜ.

Koolis on muusika-, tantsu- ja kunstiosakond.

Tunnid toimuvad nii Kauri lasteaia majas Koidula 14 kui ka Eragümnaasiumi hoonetes Tööstuse tn.12.

Koolis töötas 2008.a kokku 12 pedagoogi, neist 7 erialase kõrg- ja 3 erialase keskeriharidusega. Kõik pedagoogid on pedagoogi ametijärguga.

Õpilaste arv seisuga september 2008

Eriala	Kokku	I	II	III	IV	V	VI	VII	Täendavad lisa-aastad	Muu (täiskasvanud, eelkool, II eriala)
Klaver	26	5	4	5	6	1	2	2	1	
Viiul	8	2	1	2	1	1	1			
Kitarr	13	5	4		1	2	1			
Plokkflööt	4	3	1							
Klavessiin	5		5							
Akordion	4		4							
Kokku	70	15	19	7	8	4	4	2	1	6

Allikas: kooli andmed, 2009 aprill

Balletiringi (õpitakse nii klassikalist tantsu kui n.n vaba tantsu) tundides osales 20 õpilast, neist 11 eelklassi (3-6a) rühmas. Kunstiringis osales 20 õpilast. Koolis tegutsevad erineva koosseisuga ansamblid (naturaalsed ja elektrikitarrid, viiulid, plokkflööt ja klavessiin).

2008/2009. õppeaasta tähtsamad sündmused: traditsioonilised iga-aastased jõulu- ja kevadkontsert, vabariigi aastapäeva tähistamise kontsert Rakvere Kolmainu kirikus koos eragümnaasiumiga; klassikontserdid, esinemised koolides, lasteaedades, osalemine Eesti muusikakoolide liidu 15.aastapäevakontserdil Rakveres, osalemised klaveri- ja puhkpillimängijate konkursi piirkondlikes voorudes, emadepäeva kontsert eragümnaasiumis, osalemine Rakvere linnapäevadel.

Üleriigilise muusikakoolide konkursil regioonivoorus osales koolist 2 viiulierala õpilast. Koolist keegi lõppvooru edasi ei pääsenud.

Kooli õpilaskoha aastamaksumus 2008.a huvialade kaupa: individuaalne pilliõpe (klaver, viiul, kitarr, plokkflööt, akordion) - 683 krooni, kunst 658 krooni, ansambliõpe (viiul, kitarr) 500 krooni, klavessiin 492 krooni ja tants 341 krooni. Lapsevanema poolt makstav õppemaks kuus (seisuga 2008.a sept.): klaver, akordion, plokkflööt - 380 krooni, kitarr, kunst - 400 krooni, viiul, klassikaline tants - 300 krooni ning klavessiin - 250 krooni.

Kunda Muusikakool

(direktor Kristi Moldau)

Kunda Lastemuusikakool asutati 1963.a Rakvere Lastemuusikakooli eeskujul. 1992.aastast on kooli pidajaks Kunda linn. Kunda Muusikakool pakub kompleksset muusikalist põhiharidust, mis sisaldab pillitunde, koosmusitseerimistunde, solfedžot, teadmisi muusikaajaloost. Siia hulka kuuluvad ka esinemisvõimalused, kontserdikülastused jne. Muusikakooli lõputunnistuse saab 7. klassi lõpetamisel, noorema astme lõputunnistuse 4. klassi lõpetamisel.

Õppetöö muusikakoolis toimub tavakooli tööst vabal ajal.

45 tegutsemisaasta jooksul on Kunda muusikakoolis töötanud üle 60 töötaja ja kooli lõpetanud 262 õpilast.

Õpilaste arv seisuga september 2008

Eriala	Kokku	I kl	II kl	III kl	IV kl	V kl	VI kl	VII kl	Täiendav õppetöö (lisa-aastad)
Klaver	15	4	2	2	1	1	1	2	2
Akordion	7	2	2	1			1		1
Kitarr	19	7	3	4	2	2	1		
Saksofon	2			1		1			
Klarnet	1				1				
Viiul	4		1	1	1		1		
Löökpillid	4	1	1	2					
Eelkool	8	6	2						
Kooriklass	8	1	2	2		1		1	1
Kokku	68	21	13	13	5	4	4	3	4

Allikas: Kunda Muusikakooli 2008. aasta andmed

Koolis õpib peale 68 noore ka 1 täiskasvanu.

Eelkoolis on õpilastel üks rütmi- ja noodiõpetuse grupitund ning üks pillitund. Eelkoolis võib käia ka 2 aastat – olenevalt lapse vanusest ja võimekusest. 2008.aastal eelkoolis 8 last.

Kooli 11 pedagoogist oli 2008.a. 3 erialase kõrghariduse ja 5 erialase keskeriharidusega.

Koos töötab 11 õpetajat, neist 1 noorem-, 9 pedagoogi ja 1 vanempedagoogi ametijärguga.

Koolis tegutseb instrumentaal-vokaalansambel „Fantaasia“. Ansambel loodi mõned aastad tagasi kooli õpilaste poolt (4-5 osalejat), nende nõustajaks on kooli hoolekogu liige ja endine vilistlane Väino Randver.

2008/2009. õ-a tähtsaim sündmus oli kooli 45. tegevusaasta tähistamine 1. mail 2009.

Õpilaskoha aastamaksumus 2008.a 34 224 krooni. Lapsevanema poolt makstav õppemaks kuus (seisuga 2008.a september): 200 krooni (eelkool, põhiõpe ja lisa-aastad), vabaõppe individuaaltund (1 tund nädalas) 250 krooni, vabaõppe grupitund (1 tund nädalas) 100 krooni.

Muusikakool Rajaots

(direktor Toomas Rannu)

Rajaotsa muusikakool on noorim erahuvikool maakonnas, asutatud 2003.a.

2008.a. septembris õppis koolis kokku 70 õpilast: kitarrierialal - 33, basskitarrierialal - 7, löötpillierialal – 19, lauluõppes 11 noort. Õppetöö toimub individuaalsete ainekavade järgi, seega puudub jaotus kursusteks. Kahel erialal õpib 6 õpilast. Õpe toimub kuni 19-aastastele. Täiskasvanute õpet ei toimu. Lisaks on koolis kola-ansambel 29 osalejaga ning muusikaline keeleõpe (inglise keel) 38 osalejaga.

Pedagooge on koolis 8, neist 1 erialase kõrgharidusega, 3 muu kõrgharidusega ning 3 muu keskeriharidusega. Pedagooge ei ole atesteeritud.

2008/2009. õ-a toimunud üritused: kaks tasuta õpilaskontserti Lääne Virumaa Keskraamatukogus, löökpilligrupi esinemine Jõhvi Kontserdimajas Ida Viru aastalõpugalal, lauljate ja ansambelite kontsert Rakvere linnakodanikele Rakvere Rahvamajas ning isadepäeva kontsert Rakveres Lille tänava koolis.

Õpilaskoha aastamaksumus 2008.a: individuaalõppes (õppemahuga 70 tundi aastas) 20 178 krooni, grupiõppes kohal (õppemahuga 35 tundi) õ.a 5019 krooni.

Lapsevanema poolt makstava õppemaksu suurus kujuneb koostöös kohaliku omavalitsusega. Kohalikud omavalitsused toetavad huvioõpet erinevalt. Toetussummade suurus on vahemikus 100% õppekoha maksumusest kuni põhimõttelise mittetoetamiseni, st 0%.

Väike-Maarja Muusikakool

(direktor Vallo Taar)

Kool alustas tööd 1996.a sügisel 51 õpilase ja 6 õpetajaga.

2005.a. ühines Väike-Maarja Muusikakooliga Tapa Muusikakooli Simuna filiaal.

Ühinemise hetkel õppis Väike-Maarjas 68 õpilast, Simuna filiaalis 14 õpilast.

Seisuga 1.juuni 2008.a õppis Väike-Maarja Muusikakoolis 86 õpilast. Õpetajaid on 12, neist põhikohaga 6 õpetajat. Väike-Maarja Muusikakooli 7-a täiskursuse lõpetas (1.juuni 2008) 40 õpilast, 4aastase noorema astme 114 õpilast.

Koolis õpitavad erialad: klaver, viiul, akordion ja puhkpillid (flööt, klarnet, saksofon, trompet, tenor, tromboon, tuuba). Koolil on oma puhkpilliorkester, vaskpilli- ja keelpilliansambel. Vajadusel tegutsevad ka teised kooslused.

Simunas on kogu tegutsemise aja saanud muusikakoolis õppida klaveri ja viiuli erialal. Praegu õpib koolis 15 õpilast ja töötab 2 õpetajat.

Kool korraldab traditsioonilisi jõulu- ja kevadkontserte, käib esinemas valla üritustel.

Õpilaste arv seisuga september 2008

Eriala	Kokku	I õ-a	II õ-a	III õ-a	IV õ-a	V õ-a	VI õ-a	VII õ-a
Klaver	37	4	6	3	10	5	4	5
Viiul	12	3	2	1	1	3	2	0
Akordion	4	1	0	0	2	0	1	0
Puhkpill	23	7	3	0	3	5	2	3
Kokku	76	15	11	4	16	13	9	8

Allikas: kooli andmed, 2009.a aprill

Kooli 12 pedagoogist oli 2008.a. 3 erialase kõrghariduse ja 4 erialase keskeriharidusega. Pedagoogid on kõik pedagoogi ametijärkudega.

II SPORDIKOOLID**RAKVERE SPORDIKOOL**

(direktor Jaak Vettik)

Rakvere Spordikool on maakonna ainus spordikool. Rakvere Spordikool on asutatud 1946.a, Rakvere linna allasutus alates 1995.a.

2008.a õppis koolis 525 õpilast, neist 282 algettevalmistusrühmades, 226 õppetreening- ja 17 spordimeisterlikkuse rühmades.

Rakvere Spordikooli poolt korraldatavad üleriigilised üritused: Rakvere võrkpalli karikaturniir (5 etappi novembrist 2008 märtsini 2009), Kalevi üleriigilise võrkpalliliiga mini- ja kooliliiga maakondlikud etapid, heategevuslik teatejooks maakonna koolidele, Eesti Koolispordiliidu kergejõustiku meistriõistlused, TV-10 olümpiastarti üleriigiline finaali, Lääne-Viru väikelaste kergejõustikupäev jt. Maakondlikul tasemel noorte kergejõustiku- ja võrkpallivõistluste läbiviimine vastavalt kalenderplaanile.

Õpilaste arv seisuga september 2008

Eriala	Õpilaste koguarv	Algettevalmistusaste (AE)				Õppe-treeninguaste (OT)				Spordimeisterlikkuseaste
		AE1	AE2	AE3	AE4	OT1	OT2	OT3	OT4	
Kergejõustik	115	19	16	14		25	16	15		10
Võrkpall	142	45	22	13		14	11	13	22	
Korvpall	108	18	29		21		14	26		
Maadlus	52	14		15			12		11	
Lauatennis	40		23				10			7
Ujumine	37		12			16			9	
Judo	12						12			
Tennisekursus	21	11	10							
Kokku	525	107	112	42	21	55	75	54	42	17

Allikas: kooli andmed 2008.a november

Õpilaskoha maksumus spordikoolis: 7872 krooni. Lapsevanema poolt makstav õppemaks kuus (seisuga 2008.a september): algettevalmistusastmes 30 krooni kuus, õppe-treeningu- ja spordimeisterlikkuseastmes 50 krooni kuus.

Kooli 19 pedagoogist on 11 erialase kõrgharidusega ja 8 muu keskeriharidusega. Pedagoogid on atesteeritud: 6 noorempedagoogi, 10 pedagoogi ja 3 vanempedagoogi ametijärguga.

Spordikool on seotud järgmiste spordiklubidega: Rakvere kergejõustikuklubi ViKe (kergejõustik), MTÜ BC Rakvere Tarvas (korvpall), Võrkpalliklubi Rivaal (võrkpall), spordiklubi Rakvere (maadlus), spordiklubi Ippon (džuudo), spordiklubi Pinx (lauatennis), MTÜ Vinni Vaba Aja Keskus, Ujumise Spordiklubi MTÜ (ujumine).

Treeningtundide läbiviimiseks kasutatakse Rakvere Spordikeskuse ruume ja staadione, Rakvere koolide võimlaid. Tennisekursused viiakse läbi Rakvere Eratennisehallis ja Rakvere Spordikeskuse tennisstaadionil.

MUUD HUVIKOOLID

Noorte huviharidusega tegelevad veel peale huvikoolide mõned koolitusasutused: Juhan Kunderi Seltsi rahvakool ja Norax Koolituskeskus. Viimati mainitu hakkas tegelema autoõpetuse kõrval ka robotikaga. Lisaks eelmainituile toimub noorte huvitegevus ka seltsides, koguduste, ühingute, rahvamajade ja raamatukogude juures. Rahvamajade juures tegutsevad peamiselt tantsu, kunsti, muusikat, näitekunsti ja folkloori viljelevad ringid.

ERINOORSOOTÖÖ

Erinoorsootöö on riskioludes elavatele ja/või probleemkäitumisega noortele arengueelduste loomine noorte võimete ja oskuse aktiveerimise ning motivatsiooni suurendamise kaudu. Koordineerib vastavat valdkonda alaealiste komisjon, mis teostab seda arengukava alusel läbi koostöövõrgustiku vastavate koolituste, kuriteoennetuslike ürituste, projektikonkursside ja mõjutusvahendite kohaldamise kaudu.

Noorsootöö strateegia 2006-2013 raames erinoorsootöö korraldamiseks ja arendamiseks kavandatud meetmed: meede 7: noorte õigusrikkumiste, sh korduvrikkumiste ennetamisele suunatud programmide ja projektide arendamine ja rakendamine; meede 8: sõltuvus- ja teiste riskikäitumist soodustavate ainete tarbimise ennetamine; meede 9: probleemkäitumise põhjuste-alase teadlikkuse tõstmine ja sekkumismehhanismide kavandamine ja rakendamine.

ALAEALISTE KOMISJON

Komisjonide arv

Alaealiste komisjonide süsteem loodi alaealise mõjutusvahendite seaduse alusel 1998. aastal. 2009.aasta alguse seisuga on Eestis kokku 67 komisjoni - kõikide maavalitsuste (15) ja Tallinna linnaosavalitsuste juures (8) ning lisaks 44 kohalikus omavalitsuses. Lääne-Virumaal ei ole üheski kohalikus omavalitsuses oma alaealiste komisjoni.

Komisjoni põhiülesanne on komisjoni suunatud alaealistele õigusrikkujatele määratud mõjutusvahendite kohaldamise abil korraldada nende elu ning vähendada alaealiste järelevalvetust ja õigusrikkumisi soodustavaid tegureid.

Alaealiste kuritegevus olnud Eestis suureks probleemiks pikkade aastate jooksul. Viimase 9 aasta jooksul on õigusrikkumiste arv pidevalt kasvanud. Kõige suuremat üleminekut on näha aga alates 2003. aastast, kus alaealiste poolt toimepandud õigusrikkumiste üldarv suurenes enam kui 1,5 korda. Otseseks põhjuseks on karistusseadustikus 1.9.2002.a. sisse viidud muudatus, mille kohaselt tuleb kõik alla 14-a seadust rikkunud noored suunata asja arutamiseks alaealiste komisjoni. Näiteks, kui 12-aastane alaealine on toime pannud kommivarguse, siis ei ole politsei võimuses seda probleemi lahendada kohapeal, vaid peab asja edasi saatma alaealiste komisjoni. Keskeltläbi on viimase 5 aasta jooksul komisjonides arutatud 4000 lapse juhtumit. 2008.aastal on see arv mõningal määral tõusnud.

Pöördumise aluseks olnud teod

Nagu eelneval kahel aastal, nii oli ka 2008.aastal peamiseks pöördumise aluseks alaealise mõjutusvahendite seaduses (AMS) nooremata kui 14-aastasena toime pandud karistusseadustikus või muus seaduses ettenähtud väärteokoosseisule vastava õigusvastane tegu - 37% juhtudel. Sellele järgnesid AMS koolikohustuse mittetäitmine - 20% ning 14-18aastasena toime pannud karistusseadustikus ettenähtud kuritegu - 16%.

Alaealiste komisjonide tegevus seoses mõjutusvahendite kohaldamisega

Alaealise mõjutusvahendite seaduses kasutatakse alaealise sooritatud õigusrikkumise kohta kogunenud materjali asjana.

Nagu alltoodud tabelist nähtub, on komisjonide koormused asjade arutamise arvukuse poolest väga erinevad.

Komisjonide koormus sõltub ennekõike 7-18 aastaste noorte arvust maakonnas. Kõige rohkem asju vaadatakse läbi Tallinnas, kus elas pea veerand Eesti noortest.

Alaealiste komisjonides arutatud asjade üldarv valitud aastate lõikes maakonniti

Maakond, linn	2003.a asjade arv	2005.a asjade arv	2007.a asjade arv	2008. aastal		
				Asjade arv 2008	noori (7-18a) kokku*	komisjonis kainute %
Tallinn	1 173	967	1141	990	43 330	2,3
Harjumaa	208	441	261	444	17 899	2,5
Hiiumaa	39	72	50	102	1 641	6,2
Ida-Virumaa	363	438	398	431	20 052	2,1
Jõgevamaa	44	58	97	82	5 888	1,4
Järvamaa	66	119	114	118	5 440	2,2
Läänemaa	92	113	139	142	4 166	3,4
Lääne-Virumaa	189	205	420	396	10 221	3,9
Põlvamaa	82	95	151	149	4 714	3,2
Pärnumaa	260	307	297	341	12 697	2,7
Raplamaa	71	139	107	216	5 808	3,7
Saaremaa	39	70	67	75	5 267	1,4
Tartumaa	305	482	560	583	20 494	2,8
Valgamaa	80	126	93	91	5 338	1,7
Viljandimaa	127	285	202	215	8 384	2,6
Võrumaa	85	122	112	146	5 801	2,5
Kokku	3 223	3 991	4 209	4 521	177 140	2,8

Allikas: Eesti Noorsootöö Keskuse statistika

* noorte arv antud 1.jaanuari 2008.a seisuga

Alaealiste komisjonid kohalikes omavalitsustes

Alaealise mõjutusvahendite seadusest tulenevalt on alaealiste komisjoni moodustamise võimalus ka kohalikul omavalitsusel, kuid eelnevalt peab see olema kooskõlastatud maakonna alaealiste komisjoniga.

Aastate jooksul on Eestis komisjonide arv omavalitsustes järjepidevalt kasvanud: 1999. aastal - 19 komisjoni, 2003.

aastal - 37 komisjoni, 2008. aastal - 44 komisjoni. See näitab, et järjest rohkem teadvustatakse vajadust pöörata enam tähelepanu probleemsetele lastele ning aidata neid varajase sekkumisega. Alaealiste komisjonide komisjonide loomine kohalikus omavalitsuses aitab kaasa ennetustöö koordineerimisele, võrgustikutöö edendamisele kohalikus piirkonnas ning korduvõigusrikkumiste ärahoidmisele.

Alaealiste komisjonide loomine omavalitsustes võimaldab kõige paremini alaealist abistada nõ „rohujuure“ tasandil.

Lisaks on võimalik paremini arvestada vajalikku taustinformatsiooni nii mõjutusvahendi määramisel kui ka arvestada teisi probleeme, milles on alaealisele vaja abi osutada.

Kuues maakonnas ei ole kohalikes omavalitsustes loodud alaealiste komisjone: Hiiu-, Lääne-, Lääne-Viru-, Põlva-, Saare- ja Võrumaal.

Sooline ning vanuseline koosseis

Aastate jooksul on poisid pannud toime tunduvalt rohkem õigusrikkumisi kui tüdrukud. Sama tendents on olnud ka eelnevatel aastatel. Viimastel aastatel on märgata, et tüdrukute osakaal toime pandud õigusrikkumistes on vähehaaval tõusnud: 2008.aastal oli alaealiste komisjonidest läbi käinud tüdrukuid 31% (2005.a oli tüdrukute õigusrikkumisi 24%).

Tüdrukute õigusrikkumised on üldjuhul tunduvalt sügavamad ja keerulisemad, kui seda on poiste õigusrikkumised. 53% õigusrikkumistest panid toime alla 14-aastased noored.

Lääne-Viru maakonnas arutati 54 tüdruku ja 173 poisi õigusrikkumisi. Alla 14-aastasi oli meie maakonnas 162 ja 14-18-aastasi 65 noort.

Taotluste esitajad

Kui aastatel 1999-2002 oli üle poolte esitatud taotluste tehtud kooli poolt, siis aastatel 2003-2007 on peamised pöördumised tulnud politseiametniku poolt: 2002.a - 44%, 2005.a - 54% ja 2008.a - 56% juhtudest.

2003.aastast alates on suurenenud politseiametnike ja prokuröride poolt esitatavate taotluste arv, mille üheks põhjuseks on kindlasti karistusseadustiku jõustumisest (1.9.2002) tulenenud muudatused alaealiste mõjutusvahendite seaduses.

Alates 2005. aastast on järjepidevalt tõusnud prokuröri poolt esitatud taotluste arv: 2005.a - 19% esitatud taotlustest, 2006.aastal - 21% esitatud taotlustest, 2007.aastal - 22%. 2008.aastast on taotluste arv vähenenud võrreldes 2007.aastaga 6%, st prokuröri poolt esitatud taotluste arv oli 2008.aastal 16%.

Lääne-Virumaal esitasid 343 taotlust politseiametnikud, 39 prokurörid ja 14 koolid.

Kooli osa lapse suunamisel komisjoni on viimastel aastatel vähenenud.

MÕJUTUSVAHENDITE KOHALDAMINE

Kõige sagedamini on tehtud alaealistele **hoiatusi** - 40% juhtudel, mis on üheks kergemaks mõjutusvahendi liigiks, kuid õigesti kohaldatuna suudab see noort piisavalt efektiivselt mõjutada, et korduvõigusrikkumisi ei korduks.

Populaarsuselt teiseks mõjutusvahendi liigiks on aastate jooksul olnud **üldkasulik töö**, mida 2008.aastal kohaldati 22% juhtudel. Kolmandaks mõjutusvahendiks kohaldati kõige enam ka **spetsialisti juurde vestlusele suunamist**.

Lääne-Virumaal kohaldati 181 korral hoiatust, 22 korral suunati spetsialisti vestlustele ja 43 korral üldkasulikule tööle. Võrreldes eelnevate aastatega kasvas 2008.aastal ainult sotsiaalprogrammidesse suunamine.

Komisjonides rakendatakse vähe **lepitud ja käendust**.

Lepitamise vähese kohaldamise põhjus on arvatavasti see, et seda ei saa kasutada kohe pärast alaealise poolt toime pandud õigusrikkumist, sest alaealise poolt toime pandud teo materjale menetletakse kaua (2 kuust – 18 kuuni). Alles pärast uurimise lõpetamist edastatakse materjalid alaealiste komisjonile ja seejärel võib alata mõjutusvahendite kohaldamine alaealise suhtes. Seega raskendab lepitamist õigusrikkuja ja kannatanu kokkuviimist pikk periood, mis jääb teo toimepanemise ja sellele mõjutusvahendi määramise vahele.

Käendus mõjutusvahend, mille kohaldamise käigus kontrollitakse alaealise käitumist ja abistatakse teda, et hoida ära uute õigusrikkumiste toimepanemist. Käenduse korralduse muutmiseks on alus kavandatud ka AMSi eelnõus, mis on alates 2007. aastast menetluses Riigikogus. Käendus leiab võrreldes teiste mõjutusvahenditega tunduvalt vähem rakendust, kuna kahjuks ei leidu vabatahtlikke, kes oleksid nõus sellist ülesannet täitma. Eelkõige napib sobivate isikuomadustega inimesi, kes tahaksid ja suudaksid tegelda probleemse lapsega.

Kordusarutelud

Kui alaealine ei täida talle määratud mõjutusvahendist tulenevaid kohustusi, määrab alaealiste komisjon (ja viib läbi) uue mõjutusvahendi. Kordusarutelude arv on Eestis aastate lõikes vähenenud: 1999.a - oli 293, 2002.a - 351, 2006.a - 153 ja 2008.a - 162 kordusarutelu. Lääne-Virumaal ei olnud 2008.aastal kordusarutelusid, kuid oli 3 sundtoomist.

Alaealisele esindaja määramine

Alaealiste komisjonidel on tulnud määrata alaealisele komisjoni istungil esindaja õigusrikkumiste asjade arutelude korral 1999.a - 1%, 2003.a - 2,6% (83), 2005.a - 3% (171) ja 2008.a - 3,6% (185).

Lääne-Viru maakonnas pidi komisjon määrama esindaja 26 juhul, mis on võrreldes eelmiste aastatega on kasvanud. Esindaja tuleb istungil tavaliselt määrata alaealisele juhtudel, kui lapsevanem jätab istungile tulemata. 2008.aasta jooksul on esindaja määramise vajadus võrreldes eelmiste aastatega veidi tõusnud, mis näitab, et on rohkem vanemaid, kes ei tunne huvi oma lapse abistamise vastu ja suhtuvad ükskõikselts oma lapse kasvatamisesse.

LÄÄNE-VIRU MAAKONNA ALAEALISTE KOMISJONI TEGEVUS

Komisjoni koosseis. 2008.aastal töötas alaealiste komisjon järgmises koosseisus: Kaido Kreintaal (esimees), Helbe Jaanimägi, Marge Lepik, Siiri Rannamäe, Tiina Josua, Viktoria Tinnuri, Lembit Kalda (kuni 11.06.2008), Aleksei Osokin (alates 11.06.2008).

Lääne-Viru maakonna alaealiste komisjoni prioriteedid 2008. aastal: laste sotsiaalsete oskuste arendamine, töökasvatus, koostöö tõhustamine võrgustiku liikmete vahel, turvalist koolikeskkonda tagavad-toetavad tegevused ja üritused.

Olulisemad sündmused 2008.aastal:

- teemapäev alaealiste õigusrikkumiste ennetamisest võrgustiku liikmele;
- infopäev projektijuhtidele, sotsiaal- ja noorsootöötajatele (esinejad Kaitseliit, KESA jt)
- rehabilitatsiooniteenusega tutvumine OÜ Corrigo ja Virumaa laste ja perede tugikeskuses;
- kohtumine Ida-Viru maakonna alaealiste komisjoni liikmetega;
- Viru Vangla külastamine,
- Kohtumine Kaitseliidu maleva ülema ja noortetöö juhendajaga.

Komisjoni viis läbi projektide järelevalve, mille käigus tutvuti projektide elluviimisega kohapeal.

Maakonna alaealiste komisjoni töö 2006-2008

1. Lääne-Viru maakonna alaealiste komisjonis:	2006	2007	2008
- Arutatud alaealiste õigusrikkumiste asju	299	420	396
- sh tüdrukute poolt toime pandud õigusrikkumiste arv	58	71	92
- sh poiste poolt toime pandud õigusrikkumiste arv	241	349	304
2. Komisjoni poole pöördunud alaealiste suhtes, kes:			
- on nooremata kui 14-aastasena toime pannud karistusseadustikus ettenähtud kuriteokoosseisule vastava õigusvastase teo	71	75	78
- on nooremata kui 14-aastasena toime pannud karistusseadustikus või muus seaduses ettenähtud väärteokoosseisule vastava õigusvastase teo	153	236	260
- on 14-18-aastasena toime pannud karistusseadustikus ettenähtud kuriteo, kuid prokurör või kohus on leidnud, et isikut saab mõjutada karistust või karistusseadustiku §87 ettenähtud mõjutusvahendit kohaldamata ja kriminaalmenetlus on tema suhtes lõpetatud	61	81	39
- on 14-18-aastasena toime pannud karistusseadustikus või muus seaduses ettenähtud väärteo, kuid kohtuväline menetleja on leidnud, et isikut saab mõjutada karistust kohaldamata, või kohus on leidnud, et isikut saab mõjutada karistust või karistusseadustiku § 87 ettenähtud mõjutusvahendit kohaldamata ja väärteomenetlus on tema suhtes lõpetatud	7	10	5
- ei täida koolikohustust	7	18	14

3. Taotluse alaealise õigusrikkumise asja arutamiseks esitasid:			
alaealise seaduslik esindaja	-	-	-
Politseiametnik	231	320	343
kooli esindaja	6	18	14
Lastekaitseametnik	-	-	-
Sotsiaalametnik	1	-	-
Kohtunik	-	-	-
Prokurör	61	82	39
4. Määratud mõjutusvahendid:			
- hoiatus	172	191	181
- koolikorralduslikud mõjutusvahendid (pikapäevarühma ja kasvatusraskustega õpilaste klassi suunamine)	1	1	-
- vestlusele suunamine psühholoogi, sotsiaaltöötaja või muu spetsialisti juurde	19	24	22
- lepitamine	-	-	-
- kohustus elada vanema, kasuvanema, eestkostja või perekonnas hooldaja juures või lastekodus	1	1	3
- üldkasulik töö	34	83	43
- käendus	1	1	0
- noorte- või sotsiaalprogrammides osalemine	3	9	18
- kasvatus eritingimusi vajavate õpilaste kooli suunamine (Tapa, Puiatu, Kaagvere)	8	9	7
5. Alaealistele kohaldatud sundtoomist komisjoni istungile	7	1	3
6. Alaealiste komisjoni poolt kaasfinantseeritud projekte	12	11	14

2008. aastal arutati maakonna alaealiste komisjonis vähem õigusrikkumisi kui 2007. aastal. Põhjuseks materjalide ebaühtlane laekumine politseist kui peamiselt taotluse esitajalt. Nii ei olnud võimalik märtsis viia läbi ühtegi komisjoni istungit.

Põhiline osa (85%) arutatud süütegudest pandi toime alla 14-aastaste laste poolt. Põhiliselt arutati vargusi, koolivägivalla juhtumeid, tubakatoodete ja alkoholi tarvitamisi, võõra vara lõhkumisi.

Projektikonkurss õigusrikkumiste ennetamiseks

Alaealiste komisjon korraldab igal aastal projektikonkursi eesmärgiga toetada alaealiste õigusrikkumisi ennetavat tööd. Enamus neist on suunatud laste- ja noorte vaba aja sisustamisele (väljasõidud, sport jpm), sealjuures riskikäitumise ennetamisele ning õiguskuulekuse rõhutamisele. Lisaks probleemsete laste ja noorte toetamine (läbi erinevate tegevuste), silmaringi avardamine, vaba aja sisustamine, samuti propageeritakse terveid eluviise ja õpetatakse sotsiaalseid toimetulekuoskusi. Levinud on ka probleemsete noorte nõustamine.

Aktuaalne ka koolikohustuse mittetäitmise ennetamine (sport jne). Positiivne oli ka mitmetes projektides lastevanemate kaasamine ning nende nõustamine.

Projektide prioriteetidid on igaühel komisjonil vastavalt oma piirkonna probleemidele ning arenguvajadustele välja kujunenud. Lisaks igaa-astasele esitatud aruandele on maakondlikud prioriteetidid üldisemalt kajastatud ka nelja aasta raames koostatud arengukavas.

Kõige enam pannakse maakondlikult rõhku alaealiste õigusrikkumisi ennetavatele kriminaalpreventiivsetele projektidele ning nende järelevalvele, et nad toimiksid võimalikud efektiivselt ja tõesti sisustaksid noorte vaba aega kvaliteetselt.

Kajastati ka prioriteedina alaealistele võimaluste andmist, et neil oleks sotsiaal-programmi suunamisel (mõjutusvahendina) seal tõesti võimalik ka osaleda ning seeläbi vähendada ka korduvõigusrikkumise riski, kuna alaealine on saanud õigel ajal tema vajadustest lähtuvalt.

2008. aastal toetas maakonna alaealiste komisjon kokku 14 projekti kogusummas 194 850 krooni. Toetati MTÜ-sid Vinni Valla Noored (2 projekti), Rakvere Lastekaitse Ühingu ja Kirilill, Vaeküla Kooli, Rakvere Öhtukeskkooli, Kadrina Keskkooli, Haljala Gümnaasiumi, Rakvere Põhikooli (2 projekti), Tamsalu, Haljala ja Väike-Maarja Vallavalitsust ning Rakvere Linnavalitsuse projekte.

Koostas: komisjoni sekretär Siiri Rannamäe